

KERÉKPÁRSZERELŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

KERÉKPÁRSZERELŐ

Feladatok és tevékenységek

A XVIII. század végén megjelent első biciklik nagyon primitív tákolmányok voltak: egy pár lécs két fakerékkel. A biciklista terpeszben ült rajta, és lábbal rugaszkodott el a talajtól. Később kormányt szereltek rá, és az első kerék kormányozhatóvá vált. Felkerültek a hátsó kereket hajtó pedálok is, és a bicikli lassacskán olyan lett, amilyenek ma is ismerjük.

A kerékpározás az utóbbi években egyre nagyobb népszerűségnek örvend. A kerékpározás az egészséges életmódot segíti, környezetbarát, így mind a fiatalok, mind a felnőttek közt közkedvelt közlekedési eszköz. A kicsi gyermekektől az idősebb korosztályig sokan szívesen töltik szabadidejüket a szabadban túrázással, kerékpározással.

Egyre nagyobb teret hódít a kerékpársport. A versenykerékpárok mellett megjelentek a BMX és a Mountain Bike kerékpárok is.

Vannak, akik munkaeszközként használják a kerékpárt: postások, biciklis futárok, teherszállítók, árusok közlekedését segíti, de cirkuszi artisták munkaeszközeként is gyakran láthatjuk.

A nagyértékű kerékpárok dinamikus terjedésével párhuzamosan elszaporodtak a kerékpárszaküzletek, kerékpárszervizek. A kerékpárok használat közben meghibásodhatnak és javításra szorulhatnak, ezért olyan szakemberekre is szükség van, akik ezeket a hibákat kijavítják, megszüntetik.

Tevékenységek, feladatok

A kerékpárszerelő tevékenysége két fő feladatcsoportra oszlik:

- ◆ új kerékpárok összeszerelése,
- ◆ kerékpárok javítása, karbantartása.

Az új kerékpárok szerelése ma már jellemzően kisebb üzemekben történik. A kerékpárszerelő az előre gyártott alkatrészekből szállításra kész állapotra készíti elő a kerékpárt.

Az egyes tartozékokat külön szállítják a kerékpár mellé, csak az üzletben vagy otthon szerelik össze teljesen. Ekkor kerülnek felszerelésre a sárhányók, csomagtartó, lámpa és egyéb kellékek.

A kerékpárok javítása és karbantartása jóval sokrétűbb feladatot jelent.

A kerékpárszerelő karbantartás során beállítja a fékeket, cseréli a fékgumikat, szükség esetén megkeni a fékek működtető huzaljait és a fékkarokat.

Gondosan ellenőrzi a kormányrögzítő csavarok, tengelyanyák meghúzását.

Átvizsgálja a kormányfejet, beállítja a hajtólánc feszességét, szükség esetén gondoskodik a megkenésről.

Ellenőrzi a küllők feszességét és a kerékfutást, egyes kerékpároknál a sebességváltó szerkezetet. Amennyiben szükséges, meghúzza a rögzítő anyákat és a csavarokat.

A nagyobb karbantartásokat általában 2 évente célszerű elvégeztetni a kerékpárszerelővel. Az ekkor elvégzendő feladatokat a tipikus meghibásodási lehetőségek ismeretében végzik a szakemberek.

A kerékpárszerelő ennek során szétszedi és kitisztítja a hajtócsapágyak házát, megkeni az első és hátsó kerékagyat, tisztítja, keni és ellenőrzi a fékberendezéseket, ellenőrzi és kezeli a gumiabroncsokat.

A kerékpárszerelő segítséget nyújt az új kerékpár összeszerelésében is: segít a nyereg és a kormány beállításánál. A kormány rögzítése akkor megfelelő, ha lábközé fogott kerék esetén a kormány nehezen forgatható el.

A kormánykészlet beállítása során figyel arra, hogy az első villa elforgatása sima, akadózás-mentes legyen, és mindkét irányba forogjon.

Nagyon fontos a fékek megfelelő beállítása, karbantartása. A használat során a gumibetétek kopnak, ezért a kerékpárszerelő utánaállítja a bowden-huzalokat. A beállítás akkor jó, ha a perem és a fékgumi közötti hézag 1-1,5 mm. A fékgumi csak a peremhez érhet, mert ha a gumihoz ér, nagyon gyorsan kopik.

A kerékpár hosszabb használata után előfordulhat, hogy a kerekek akadoznak. Ekkor a kerékpárszerelő a kerékcsapágy javítása miatt szétszedi és bekeni a kerékagyat.

A kerékpár menetstabilitása és a gumiabroncs épsége és tartóssága miatt fontos a gumiabroncs légnomásának helyes értéken tartása. A kerékpárszerelő ellenőrzi a nyomásértéket, amely kerékpár típusától függően különböző lehet.

A gumiabroncsokat házilag szerelni a régi hagyományokkal ellentétben ma már nem célszerű, a kerékpárszerelő a gumihibákat a különböző típusoknak megfelelő kezelési, karbantartási folyamatok során javítja.

Láncváltós kerékpárok esetén a kerékpárszerelőnek gyakori feladata az elpiszkolódott váltók tisztítása, a csúszó, mozgó részek megkenése, a láncdobó cseréje.

A kerékpárok ápolása, megfelelő tárolása megnövelheti a jármű élettartamát. A külső felületek rendszeres kezelésére, ápolására vonatkozóan a kerékpárszerelő tanácsokat ad a kerékpár használójának. Hosszabb tároláshoz a gumik leengedését, a gumiabroncsok glicerinnel történő vékony átkenését javasolja.

Munkaeszközök, szerszámok, anyagok

A kerékpárszerelő tevékenysége folytatása során villáskulcsot, franciakulcsot, csőkulcsot, imbusz kulcsot, csavarhúzó és különböző fogókat használ.

Ritkábban ugyan, de szükséges a kalapács vagy a fűrőgép használata is.

Speciális szerszámok a hajtómű-leszedő és a gumileszedő.

A kerékpárszerelő satupadon fogja be az egyes alkatrészeket, a kerekek centírozásához (a küllők kiegyenlítéséhez) a centírozó állványt használja.

A gumik felfújásához kompresszort vesz igénybe.

Az alkatrészek kenéséhez kenőanyagokat, a gumik javításához ragasztóanyagokat illetve gumianyagot használ.

Munkahely, kapcsolat

A kerékpárszerelő többnyire zárt térben, szerelő üzemben, kerékpár-szaküzletben vagy javítóműhelyben dolgozik.

Munkája során együtt kell működnie kerékpárszerelő munkatársaival, a műhelyfőnökkel, az üzem vezetőjével. Az üzletben dolgozó szakemberek az eladókon és az üzletvezetőn kívül a vevőkkel is kapcsolatba kerül, ahol a kerékpár teljes összeszerelésén kívül tanácsokat kell adni a kerékpár használatával, karbantartásával, tárolásával kapcsolatban, valamint válaszolni kell a felvetődő kérdésekre.

Gyakori, hogy a kerékpárszerelő önállóan, vállalkozóként, saját műhelyben, üzletben végzi munkáját.

Követelmények

Fizikai igénybevétel

A kerékpárszerelő munkája könnyű fizikai munka.

A napi tevékenység a karok, kezek, ujjak fokozott használatát igényli. A kerékpárszerelőnek nem minden esetben kell változatos testhelyzetben végeznie feladatait, hiszen a karbantartás, javítás, szerelés során a kerékpárt ill. az alkatrészeket lehetőség szerint a legcélszerűbb, legkényelmesebb magasságba helyezik.

Nagyon fontos a jó látás és hallás, hiszen a kerékpár hibáinak észleléséhez, azok javításához, valamint a karbantartási munkák során a szakembernek gyakran kell érzékszerveire hagyatkoznia.

Ebből adódóan a megfelelő térlátás és a teljes látótér is feltétele a munkakör betöltésének.

A kerékpárszerelőnek az összeszerelő üzemben, a kerékpárszaküzletben és a javítóműhelyben egyaránt együttműködő képességgel kell rendelkeznie.

Egészségkárosító tényezőként, balesetveszélyként a szerelés közben előforduló kézsérülések jelenhetnek meg.

Egészségügyi kizáró okok:

- ◆ a karok, kezek, ujjak minden működési rendellenessége, betegsége,
- ◆ a látás korlátozott működőképessége,
- ◆ idült bőrbántalmak, bőrbetegségek,
- ◆ epilepszia,
- ◆ halláskárosodás egyéni elbírálás szerint.

Érdeklődés, egyéb tulajdonságok

Ahhoz, hogy a kerékpárszerelő szeresse a szakmáját, nagyon fontos, hogy érdeklődjön, a fizika, különösen a technikai feladatok iránt. Ha valaki idegenkedik a kézzel végzendő munkától és esetenként a piszoktól, akkor ne válassza ezt a szakmát. Fontos, hogy szeressen szerelni, javítani, és hasznos a kézügyesség is.

Az erre a pályára készülőknek az alábbi 17 érdeklődési terület közül a megjelöltek a legfontosabbak ahhoz, hogy később foglalkozásukkal elégedettek legyenek:

Szabadban végzett munka	Növényekkel, állatokkal foglalkozni	Embernek készített dolgozni	Teszti erő kell hozzá	Formákkal, vonalakkal végzett munka	Kézi erővel, szerszámokkal végzett munka	Technikai feladatokkal	Iskolában dolgozni	Embernek segíteni	Elérni, valósítani	Tízala környezetben dolgozni	Gépekkel összerakni és javítani	Automata gépekkel dolgozni	Fémekkel dolgozni	Elektronikus készülékekkel dolgozni	Építésiipari dolgozni	Laboratóriumban dolgozni
					X						X					

A kerékpárszerelőnek megfelelő anyag- és gyártásismerettel valamint géptani ismerettel kell rendelkeznie, ellenőriznie kell a méreteket. Az egyszerű szakrajzok készítése mellett műszaki dokumentációk használatához is értenie kell. A javítási folyamat során a részegységek ellenőrzése, hibafeltárása, a javítási folyamat megtervezése, az alkatrészek beszerzése – esetleg legyártása – megfelelő ismereteket követel a szakemberektől. A megrendelővel való kapcsolattartás és a tanácsadás megfelelő kommunikációs képességeket feltételez.

Szakképzés

A szakképzés csak iskolarendszeren kívüli képzésben szerezhető meg.

Mit kell tanulni a szakképzés során?

Az elméleti és a gyakorlati ismereteket a szakképző iskolában sajátítják el a kerékpárszerelő szakmát választók.

A képzés ideje alatt a tanulóknak az alábbi ismereteket kell elsajátítaniuk:

- ◆ Tudniuk kell szerelni, karbantartani a kerékpárokat, többüléses kerékpárokat, teherszállító tricikliket, mechanikusan működő kerekes járműveket.

- ◆ Szétszerelni, kicserélni illetve megjavítani a szerkezeti egységeket, a hibás alkatrészeket.
- ◆ A kerékpárok szervízkönyvét vezetni, a karbantartási munkákat abban rögzíteni.
- ◆ A hibajelenségek alapján eldönteni a hiba okát, helyét, és meg kell tervezni a szerelés, javítás műveleteit, azok sorrendjét, illetve azt, hogy a javításhoz milyen szakmühely szolgáltatásait kell igénybe venni.
- ◆ El kell sajátítani a szerkezet összeszerelését, a szükséges működési próbák elvégzését.
- ◆ Ismerni kell a villamosság alapjait, hogy a berendezéseket diagnosztizálni illetve javítani tudja.
- ◆ A munkák elvégzése előtt a jármű üzemeltetőjét tájékoztatni kell az elvégzendő javításokról, melyről árajánlatot kell adni.

A szakmai gyakorlatok kiterjednek a kerékpár különböző meghibásodásának típusaira, azok javítási lehetőségeire, a kerékpárok karbantartásának folyamatára és rendszerességére.

A gyakorlat során a tanulók megismerik a szerelés és karbantartás során használt eszközöket, szerszámokat és berendezéseket, azok üzemeltetését.

A képzés a szakképző iskolában és a gyakorlati képzőhelyeken történik.

Szaktanulmányok

A szaktanulmányok a közoktatási törvény szerint a 10. évfolyam vagy érettségi után történik, ami azt jelenti, hogy a tanulóknak optimális esetben 16 éves korukban kell szakmát választaniuk.

A kerékpárszerelő szakma képzési ideje: 1 év.

A képzési idő végén a tanulóknak szaktanulmányvizsgát kell tenniük, amelynek sikeres letétele után szaktanulmány-bizonyítványt kapnak. A gyakorlati oktatást az iskola biztosítja. A szaktanulmányvizsga sikeres letétele után lehetőség van az iskola keretein belül érettségit szerezni a szaktanulmányok szakközépiskolájában.

Másodszakmások képzés

A másodszakmás képzés keretében a kerékpárszerelő szakma oktatásának feltétele már egy meglévő szakma. A képzés időtartama: 1 év.

A képzési idő végén a tanulóknak szakmunkásvizsgát kell tenniük, amelynek sikeres letétele után szakmunkás-bizonyítványt kapnak. A gyakorlati oktatást az iskola biztosítja.

Másodszakmás képzés esetén tandíjat kell fizetni:

Kerékpárszerelő szakma OKJ száma: 31 5237 01

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A kerékpárszerelő foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Készült 1999-ben. Aktualizálva 2008-ban az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.